

“Proposem que la professió política es faci l'harakiri”

JORDI PLAY

Quan sorgeix la idea de fer una proposta de Constitució catalana?

—El gener del 2014, un cop els partits que sumen majoria al Parlament ja ens havien convocat per votar en una consulta no referendària sobre la independència. Un grup de juristes que ens trobem amb certa freqüència per parlar de temes jurídics i socials vam mirar de veure què podíem aportar al procés i vam pensar que redactar una Constitu-

Santiago Vidal, jutge de l'Audiència de Barcelona, ens explica els pilars de la Constitució catalana que ha elaborat amb un grup de juristes. Un text que s'emmiralla en les cartes magnets dels països més avançats d'Europa buscant la regeneració democràtica d'un possible futur Estat català. Un text que al magistrat Vidal podria costar-li la feina.

ció seria útil. Durant el 2014 ens hem anat reunint un cop al mes i hem anat elaborant un text articulat per definir com voldríem que fos la constitució d'una república catalana en el cas que la ciutadania decideixi el 27 de novembre que vol un Estat propi.

—**Quants juristes?**

—Deu. Però a partir de l'1 de febrer s'incorporaran a l'equip vuit experts en altres camps com economia, sociologia o ciències polítiques, àrees que

nosaltres, com a juristes, no dominem tant. A més, hi haurà un treball de coordinació amb dos grups paral·lels que també han estat elaborant un projecte de constitució: la sectorial de juristes per la independència de l'ANC i un grup que es diu Constitució.cat i que està integrat per professors de dret catalans que donen classe a diferents universitats del món. No es tracta de fusionar els tres equips sinó de treballar coordinadament durant els propers mesos. Hem obert una pàgina web interactiva en què tots els ciutadans que ho vulguin poden introduir esmenes i propostes. En aquesta web, www.una-constitucio.cat, hi ha els enllaços als tres documents.

—**Al final es presentarà un únic text?**

—Aquesta és la intenció. Cal dir, però, que són una mica diferents. El grup de juristes de l'ANC ha pensat un text provisional. És a dir, un text que tingui validesa durant uns tres anys i que serveixi per anar regulant la desaparició de la Generalitat i dels seus organismes de cara al nou Estat.

—**Una Constitució de transició.**

—Sí. Els altres dos equips hem pensat un text definitiu, un que serveixi per al nou Estat republicà.

—**I com es podrien integrar? Perquè el text final o bé es provisional o bé és definitiu.**

—El text que volem acabar lliurant al Parlament el presentarem després de les eleccions del 27-N, i en aquell moment ja sabrem coses que ara no sabem. Per exemple, quin és el mandat de la societat. Si la majoria vota a favor de la independència, esperarem que el nou Parlament decideixi definitivament quin full de ruta segueix per a la constitució del nou Estat. Si decideix no fer una declaració unilateral d'independència immediata sinó passar per un període transitori hi haurà d'haver un text provisional. Sí, en canvi, es pren la decisió d'anar per la línia més directa, presentarem un text de caire definitiu.

—**La Constitució que ha presentat l'equip que vostè coordina té 97 articles. Repassem alguns del temes. Quin seria el sistema legislatiu?**

—Catalunya seria una república unicameral, amb un sol Parlament. Catalunya no necessita un Senat. El que necessitem és una bona distribució

competencial de territoris, i apostem per un sistema de set vegueries. És a dir, per la desaparició de les diputacions i dels consells comarcals. Ajuntament, vegueria i Estat.

—**Molta gent demana un sistema polític en què la societat pugui participar més. Ho han tingut en compte?**

—Sí, i tant. Els ciutadans podran proposar canvis a la Constitució o a qualsevol llei orgànica. Si una iniciativa d'aquest tipus reuneix un nombre de signatures equivalent al 10% del cens, el Parlament estarà obligat a debatre-les en una sessió pública. Cal pensar que la immensa majoria de les iniciatives legislatives populars que han arribat al Congrés de Diputats de Madrid no s'han admès a tràmit. Nosaltres proposem que sigui obligatori. Si el Parlament admet aquesta esmena amb una majoria qualificada, això és, una majoria de dues terceres parts, llavors la modificació s'haurà de sotmetre a referèndum.

—**La nova república catalana tindria exèrcit?**

—Literalment diem que "Catalunya és una nació de pau". Com que no pensem atacar ningú ni pensem que ningú ens ataqüi, tot el pressupost de defensa, que en un Estat democràtic és si fa no fa del 10%, el destinariem a sanitat, educació, cultura i prestacions socials.

—**Catalunya pot decidir no atacar ningú, però no pot decidir que els altres països no l'ataquin...**

—Per això proposem signar un conveni internacional amb l'OTAN. Podríem aportar tecnologia defensiva o diners. Però no volem que cap ciutadà de Catalunya hagi d'anar a cap lloc del món amb una arma de foc a les mans.

—**Per quin sistema electoral aposten?**

—Proposem que la llei electoral prevegi llistes obertes. És a dir, que els ciutadans puguin votar persones concretes de qualsevol partit. També proposem mandats electorals limitats a un màxim de dues legislatures de cinc anys.

—**Per a tots els diputats?**

—Per a tots els càrrecs electes, tant a nivell municipal com a nivell estatal. En el fons, proposem que la professió política es faci l'harakiri. Ja no podrà existir la figura del polític que es passa tota la vida ocupant càrrecs electes.

—**Així és com funciona a altres països europeus.**

“Proposem mandats electorals limitats a un màxim de dues legislatures de cinc anys”

—Sí. Nosaltres ens hem emmirallat bàsicament en quatre textos constitucionals: els de Noruega, Dinamarca, Suïssa i Islàndia. Les novetats amb relació a la Constitució espanyola, que n’hi ha moltes, procedeixen d’allò que es fa en aquests països. No inventem res.

—**Bé, inventen el dret a l’autodeterminació...**

—Inventar-lo no perquè ja està inventat. Està reconegut per l’ONU, tant a l’article 2 de la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 com al Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966. Però és veritat que a les constitucions no hi és i que nosaltres creiem que s’hi ha de reconèixer. És una manera de concretar jurídicament el que ara entenem com a dret a decidir i l’hi hem inclòs perquè hem de ser coherents amb el principi que ens està duent fins aquí.

—**S’hi incorporen mesures per prevenir la corrupció?**

—Sí! La del mandat temporal ja n’és una perquè evita les corrupteles que sol haver-hi quan sempre hi ha la mateixa gent. Però en tenim d’altres. Per exemple, la introducció del referèndum revocatori, un mecanisme que hem copiat de la Constitució de Suïssa.

—**I què permet fer?**

—Busca evitar l’incompliment dels programes polítics. Els ciutadans d’una circumscripció, si reuneixen un 10% de signatures amb relació al cens, tindran dret a demanar que es faci un procés immediat –dos o tres mesos com a màxim– per jutjar els representants que no hagin complert algun punt del programa electoral. Si es demostra amb proves que el programa s’ha incomplert, la sentència determinarà la destitució dels responsables. Això evitarà que a les campanyes electorals els polítics prometin coses que saben que no compliran.

—**Què més?**

—Proposem la creació d’una oficina antifrau completament independent,

perquè la que tenim ara és una comissió del Govern de la Generalitat i no té sentit posar el llop a guardar les ovelles. Aquesta estaria dirigida per un jutge, no per un polític i tindria una estructura independent. És a dir, un pressupost propi i unes competències d’investigació molt definides i clares. A més, no es limitaria a fer informes, que és el que fa l’actual, sinó que també prendria resolucions.

—**També han inclòs mecanismes de transparència.**

—Sí, l’oficina també controlarà la transparència absoluta de les finances públiques. Se sabrà a través de les corresponents planes web quant cobra exactament cadascú, incloent-hi les dietes, i quina feina fa. I per cert, proposem que en cap cas un càrrec públic pugui tenir un sou que superi deu vegades la renda bàsica mínima de vida digna. Per tant, si el Parlament estableix que aquesta renda és de cinc-cents euros, cap càrrec polític no podrà cobrar-ne més de cinc-mil.

—**Quines millores proposen en el sistema judicial?**

—Hem dissenyat un sistema judicial que no tindrà res a veure amb l’espanyol. Per exemple, volem que es creïn jutjats de proximitat perquè totes les poblacions a partir de deu mil habitants tinguin com a mínim un jutjat civil, un de penal, un de contenciós-administratiu i un de laboral. També plantejem un nou sistema de selecció de jutges i fiscals. Ja no hi hauria oposicions, un sistema segons el qual els candidats han d’estudiar-se set-cents temes. O sigui que passen els que tenen més memòria. Proposem un mètode de selecció que hem copiat d’Anglaterra. Primer, establim una edat mínima de trenta-cinc anys. Per tant, cal tenir deu anys d’experiència en el camp jurídic perquè a la carrera judicial hi entrin persones ja formades. Segon, caldrà passar un examen psicotècnic molt estricte, perquè actualment ni els jutges ni els fiscals no passem cap prova de capacitat mental, encara que sembli mentida. I tercer, hi haurà una ràtio de jutges per cada 100.000 habitants similar a la de la UE. A Espanya ara tenim 10,3 jutges

i fiscals per cada 100.000 habitants. A la UE és de 15,4 i als països nòrdics en els quals ens estem emmirallant la ràtio està al voltant dels 18.

—Això vol dir que la justícia seria molt més ràpida.

—Sí, és clar. A Noruega i Dinamarca, la duració mitjana d'un plet és de sis mesos en la primera instància, tres mesos en la fase d'apel·lació i tres mesos en la fase d'execució. En un any està tot resolt. En canvi aquí, segons les últimes estadístiques del Consell General del Poder Judicial (CGPJ), la duració mitjana és de dos anys i tres mesos en la primera instància, d'un any en la segona i d'un any i mig en l'execució de

“Hem dissenyat un sistema judicial que no tindrà res a veure amb l'espanyol”

la sentència. La diferència és abismal! Nosaltres proposem modificar les lleis processals perquè la duració ordinària —sempre pot haver-hi alguna excepció— de qualsevol tipus de procediment judicial sigui com a màxim d'un any.

—L'inspector en cap del CGPJ pretén sancionar-lo o fins i tot expulsar-lo de la carrera judicial per haver participat en la redacció d'aquesta Constitució. S'hi està jugant la feina...

—Malauradament temo que sí. Quan vaig començar el projecte amb aquest equip ja m'imaginava que hi hauria algun tipus de reacció del Govern central però he de confessar que m'esperava una reacció molt més proporcionada i equitativa. El que m'estan fent és el tir al blanc.

—Parla del Govern central, però tècnicament qui l'hi està fent és el CGPJ, no?

—Mirem qui escull els membres del Consejo. Una tercera part l'escull el Congrés dels Diputats, per tant el partit que té majoria. Una tercera part l'escull el Govern, que és del PP. I una tercera part l'escull la mateixa carrera judicial, on hi ha una majoria conservadora enorme. Per tant...

—Amb quins arguments jurídics pretén sancionar-lo l'inspector en cap del CGPJ?

—“Por ser infiel a la Constitución española”. Això és tot.

—I vostè amb quins arguments jurídics es defensa?

—Jo sóc jutge, i per tant estic obligat a complir i fer complir la Constitució espanyola en l'exercici de la meva funció jurisdiccional. Ara bé, en el meu temps lliure, com a ciutadà, a nivell privat, jo puc compartir o no el text constitucional i imaginar altres textos jurídics alternatius a aquest. Demano que es respecti el meu dret fonamental a la llibertat d'expressió i d'opinió i també a la llibertat de càtedra, de creació intel·lectual jurídica.

—Llavors, per sancionar-lo haurien de demostrar que la seva ideologia afecta la manera com desenvolupa la seva feina?

—Llei en mà, sí. I per això, he proposat que s'incorporin a l'expedient disciplinari que se m'ha obert les més de deu mil sentències que he dictat en el decurs dels vint-i-sis anys que porto a la judicatura. Li demano al Consejo que em

digui en quina sentència he incomplert la Constitució espanyola. Que em digui quan he estat infidel a la Constitució.

—Creu que és un bluf per espantar-lo a vostè i possibles imitadors o que pot anar seriosament?

—Temo molt que aquest cop no vagi molt seriosament, molt.

—Llavors, està preocupat de veritat per la seva feina?

—Sí, és clar, molt. A finals de febrer el ple del CGPJ prendrà la decisió definitiva, i en aquests moments he de confessar que estic francament preocupat perquè tots els inputs que m'arriben des de Madrid indiquen que la decisió ja està pràcticament presa. També he de dir una cosa. A mi em poden prendre la feina perquè sóc un empleat de l'Estat, però no impediran que jo continuï fent el que he estat fent fins ara perquè crec que és el meu deure i el meu dret.

—Per tant, si el sancionessin, tornaria a fer el mateix, si pogués anar enrere?

—Exactament el mateix. De cap de les maneres em retracto de res. És més, ho continuaré fent sigui quina sigui la decisió que prengui el Consejo.

—Què poden fer-li, exactament?

—El ple del Consejo té tota una gamma de possibilitats. Poden resoldre que el que estic fent és absolutament correcte i arxivar l'expedient. Poden decidir amonestar-me verbalment, poden suspendre'm de sou i feina fins a tres anys, poden forçar-me a treballar fora de Catalunya i finalment també poden expulsar-me de la carrera judicial.

—Què faria si el sancionen?

—Encara que només em fessin una amonestació verbal, ja li he fet saber a l'inspector en cap del Consejo que presentaré un recurs al Tribunal Suprem per vulneració del meu dret fonamental a la llibertat d'expressió. Si no s'estimés, aniria al Tribunal Constitucional i després al Tribunal Europeu de Drets Humans.

—En el seu entorn pròxim, li estan fent el buit?

—No, tot el contrari! Tant a nivell professional com a nivell personal estic rebent centenars de mostres de suport. Fins i tot dels companys que són de fora de Catalunya i no són independentistes. Em sento molt acompanyat, de veritat.

Àstrid Bierge